

Poznámky ediční

Příbík Pulkaava z Radenína, Kronika králů českých

Staročeský překlad Pulkaavy kroniky je zachován v četných rkpech (uvedeny ve FRB V, XIII-XX, kde jsou vypočteny i rkpy latinského originálu a německého překladu). Zde vycházíme z rkpu Rajhradského, dříve Cerronského Hg 22a (R), ale jen podle vydání Gebauerova ve FRB V, 1893, str. 211-212; 220-222; 245-246, protože rkp sám je t. č. nezvestný. K revisi textu bylo užito mladšího rkpu Stát. archivu v Brně R IV 17 (dříve Štokholmský – Št), jehož text je, kromě jevů hláskových, většinou shodný s rkpem Rajhradským. Úvod (ř. 1-34) je ve shodě s vydáním Gebauerovým vzat z rkpu Biskupské knihovny litoměřické (nyní v Kraj. archivu v Litoměřicích – Lit). Mezera vzniklá v R vyříznutím obrázku doplněna Gebauerem podle rkpu lobkovického (č. 311), nyní NUK XXIII F 2 (L). Literatura uvedena u Jakubce, Dějiny I, str. 193. – Jotace zachována a upravována v dlouhých slabikách a v krátkých po sykavkách a po ř.

– Úvod

7 pilnost] plností *Geb* – 40 nakázaným] nakazanym *R, L, Lit*; doleji: nakaženým *R 6b (Geb)*, nakazanym *Št* – 67 neznamenitě *L*] neznamene *R (Geb)* – 69-77 podlé.... právě] v *R* mezera po vyříznutí obrázku; text vzat z *L (Geb)*

– Počátky křesťanství

17 tepruv] tepru *Geb*; tepruw *Št* – 55 ragusinenském] raguninenském *Geb*, ragunynekem *R* – 61 promrhal] promerhal *Geb*

– Čtyřicetá druhá kapitola

37 i s zeměmi] i doplněno podle *Št* – 39 stvrzením] stverzením *Geb*

Vlastní životopis Karla IV.

Otištěno podle nejstaršího rkpu dříve Štokholmského nyní uloženého ve Stát. archivu v Brně R IV 17, str. 335-339, 355-358, obsahujícího první recenzi stč. překladu. Vydal J. Emler, Spisové císaře Karla IV., Památky IV, 1878, str. 9-12, 27-29. Latinské znění vlastního životopisu Karlova, druhá recenze stč. překladu a překlad německý jsou otištěny ve FRB III, 323-417. Nejnověji přeložil do češtiny lat. text J. Pavel, Vlastní životopis Karla IV., 1946² (se studií V. Chaloupeckého). – Jotace zachovávána a upravována jen v dlouhých slabikách.

– Kapitola 3

Nádpis: franského] ffan[ke⁰ – 5 úfali] vffali, speretis (vzali *Emler*) – 19 Karla] krale, Karoli – 20 Karlovi] kralowi, regi – 36 u Francii] v ffrancii – 48 tstě] cztie, ctě *Emler* – 50 fiskanenský] Sytstanen[ky, Systanenský *Emler* (Feskanenský *pozn.*), fiskanenský *FRB*, Fiscanensis – 51 Limovicenský] limoczinien[ky, Simocinenský *Emler* (Lemovicenský *pozn.*), lemovického pokolenie *FRB*, Limovicensis – 52 léto prvé] léta prvého *Emler* – 55 biech] běch *Emler*

– Návrat do Čech

5 Blance] Blanci – 6 u Francii] v francii – 10 fransky, vlasky i lampartsy *rkp*] fransky [čili] vlasky i lampartsy *Emler*, Gallicum, Lombardicum, Teutunicum et Latinum – 15

nepřijel] nepřišel *Emler* – 25 markrabi] markabi – 29 Pieska] piefeka, Pieseka *Emler* – 36
lepšiece *rkp*] lepšiece [je] *Emler*

Dvě zprávy o Václavu IV.

Obě listiny otištěny podle rkpů Kap. Praž. G 19, fol. 122b-125a; v českém znění dosud nebyly vydány. Latinské znění, dochované v témže rukopise (fol. 121b-122b), otiskl Fr. Palacký, *Formelbücher*, str. 97-99, č. 104 a str. 102-103, č. 110. – Jotace zachovávána a upravována jen v dlouhých slabikách.

– Zpráva o prvním zajetí krále Václava IV.

8 rozsévači] rofjewaczi (*bylo by možno číst též wfjewaczi, ale není jinak doloženo*) – 10 upřiemé] nevprzieme – 18 k králově] kralowie – 48 za] *chybí v rkp* – 58 žádným] zadnych – 68 dávajícím] dawagiczych – 75 shromazdiv] fromazdiw – 84 s tiem] s tiem

– Stížný list panské jednoty

27 rozumnými] rozumni – 30 Neronová] nerownu (*podle lat. neronitate*) – 47 vtipně] wtrpnie (*podle lat. imaginative*)

Cestopis t. zv. Mandevillův

Je zachováno 7 rkpů z 15. století; text náš otištěn podle Mus. II C 10, fol. 169a; 193b-194b. Paleograficky vydal Fr. Šimek, *Cestopis t. zv. Mandevilla*, Praha 1911, Sbírka pramenů I, 1. 9. Tam i popis zachovaných rukopisů a textové varianty. V prepise s opravami podle ost. rukopisů vydal též Fr. Šimek, *Cestopis t. ř. Mandevilla*, Světová knihovna č. 991-993 (*Svět*). Světová literatura uvedena ve spise *Mandeville's Travels, translated from the French of Jean d'Outremeuse, Vol. I. Text, II. Introduction and Notes*, London 1919, 1923. – Jotace zachovávána a upravována jen v dlouhých slabikách.

– Šedesátý a devátý rozdiel

4 a v kámen] v kámen *Svět* – 14 jistě] gifte *rkp*, jistí lidé *Svět* (*zbytečně*) – 17 snadně] projiti] [nadnye przigiti (*sic*) *rkp*, šťastně projiti *Svět* (*chybně*) – 27 na lodí] na lodye *rkp*

Marko Polo, Milion

Otištěno podle jediného rkpů čes. překladu Mus. III E 42, fol. 8b-9a; 81a-83a; 107b-108a. Paleograficky vydal spolu s lat. rukopisem, nyní neapolským, J. Prášek, *Marka Pavlova z Benátek Million*, Praha 1902, Sbírka pramenů I, 1, 3 (*Pr*). V prepise vydali Q. Hodura a B. Horák, *Marco Polo, Milion* (Památky 8), Praha 1950 (*Hod*). Tam i starší literatura. Novější studie o Marku Polovi a edice *Milionu* zaznamenává M. Mattušová v ČMF 39, 1957, 55-57.

Ve shodě s prepisem Hodurovým jsou v textu ponechány jen možné dialektismy (*královém, zlatěmi, cizé lidé* a j.), ač i zde může jít jen o grafiku (*é* psáno „zvratnou“ analogií místo *y*). Rukopisné tvary s nadměrnou jotací byly opraveny (3. pl. *dávaji* m. *dávajie*; 3. sg. *leží* m. *ležie*; 6. sg. v *království* m. v *královstvíe*). – Jotace zachovávána a upravována jen v dlouhých slabikách.

– Kterak Markus...

1 mravuov *podle ost. případů*] mrawuw *rkp* 6 lidské] lid[ke^o *rkp*

- O vlasti Ardandam

1 Karajam] Karayam *rkp*, Hod - 6 porcelany Hod] porcellamij *rkp*, porcellanis - 7 pití] pieti *rkp* - 9 způsobeny Hod] zpořobem *rkp* - 29 Karajam Hod] kazayam *rkp*, Pr - 41 žet *rkp*, Hod] ze Pr - 43 pití] pieti *rkp*; pro ně *rkp*] pro nie (tiem) Pr - 47 aloe Hod] ale *rkp*, Pr - 50 káže-li Pr, Hod] kaze *rkp* - 52 pijí to pitie] pigie to piete *rkp*, Pr, pitie to pijí Hod

- O ostrovu Stilam

1 Angaman *rkp*] Anganam Hod - 2,9 Stilam *rkp*] Stilan Hod - 2 jeden] vynecháno u Pr - 5 rúchú] ruku *rkp*, rukú Hod, opisovačská chyba - 7 sosimam] Sofymam *rkp*, So[fyman Pr - 12 kto] vynecháno u Pr - 14 chtěl-li] chtielly *rkp*, chtěl-li by doplňuje Hod - 18 Saracény Hod] [tarczemi *rkp*, [tarczemi (!) Pr; Saracenos